

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcov 1/ **MUDr. E. S.** a 2/ **MUDr. M. S.**, bývajúcich v Z., v dovolacom konaní zastúpených JUDr. S. S., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v N., proti žalovanému **Ing. J. C.**, správcovi konkurznej podstaty úpadcu P. D. T. M., v dovolacom konaní zastúpenému JUDr. N. K., advokátom Advokátskej kancelárie so sídlom v N., **o náhradu za živý a mŕtvy inventár**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 18 C 138/1994, na dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. decembra 2008 sp.zn. 6 Co 199/2008 takto

r o z h o d o l :

Dovolanie **o d m i e t a .**

Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcom náhradu trov dovolacieho konania v sume 53,49 eur, do rúk ich zástupcu JUDr. S. S., advokáta Advokátskej kancelárie so sídlom v N., do troch dní.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Nitra rozsudkom z 3. júna 2008 č.k. 18 C 138/1994-491 (v poradí už tretím) uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcom sumu 442 261,-- Sk do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalobu vo zvyšku zamietol.

Krajský súd v Nitre rozsudkom z 2. decembra 2008 sp.zn. 6 Co 199/2008 pripustil späťvzatie žaloby v rozsahu sumy 100 000,-- Sk, rozsudok súdu prvého stupňa v tejto časti zrušil a konanie zastavil. V ostatnej odvolaní napadnutej časti a v časti o náhrade trov konania rozsudok súdu prvého stupňa potvrdil. Žalovanému náhradu trov konania

v zastavujúcej časti nepriznal a uložil mu povinnosť zaplatiť žalobcom 1/ a 2/, ich zástupcovi, náhradu trov odvolacieho konania v sume 16 680,-- Sk, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Rozhodnutie v časti, ktorou zrušil rozsudok súdu prvého stupňa a konanie zastavil, odôvodnil čiastočným späťvzatím žaloby. V ostatnej časti sa stotožnil so skutkovým stavom zisteným súdom prvého stupňa a jeho právnym posúdením.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalovaný dovolaním. Navrhol napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť „Okresnému súdu Nitra“ na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil predovšetkým tým, že konanie súdov má vadu podľa § 237 písm. a/ O.s.p. Podľa žalovaného táto vada spočíva v tom, že v dôsledku preklúzie práva žalobcov „súd vo veci nemal rozhodovať, dôkazy posudzovať, ale bez ďalšieho (a-limine) vec zamietnuť z dôvodu nedostatku právomoci.“ Tvrdí, že sudy pochybili aj v tom, že uložili povinnosť subjektu, ktorý nebol účastníkom právneho vzťahu. V odôvodnení dovolania žalovaný tiež uviedol, že dovolanie podáva aj z dôvodu, že „v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie“ a že postupom súdu sa účastníkovi odňala možnosť konať pred súdom. Podľa žalovaného dovolanie je podané „tiež v súlade s § 238 ods. 1 a 2 O.s.p.

Žalobcovia 1/ a 2/ navrhli dovolanie žalovaného odmietnuť, pretože smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému zákon tento mimoriadny opravný prostriedok nepripúšťa.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.), zastúpený advokátom (§ 241 ods. 1 O.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243a ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom.

V zmysle § 236 ods. 1 O.s.p. dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa .

V prejednávanej veci je dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, resp. jeho časť, ktorou bolo potvrdené rozhodnutie súdu prvého stupňa v jeho vyhovujúcej časti. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je ale dovolanie prípustné len proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho

názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V danom prípade dovolaním žalovaného nie je napadnutá zmeňujúca časť rozsudku odvolacieho súdu, ale časť rozsudku odvolacieho súdu, ktorou bolo rozhodnutie súdu prvého stupňa potvrdené. Odvolací súd ohľadne tejto časti svojho rozhodnutia nevyslovil, že dovolanie je proti nej prípustné. Dovolací súd v prejednávanej veci dosiaľ nerozhodoval, preto ani nevyslovil právny názor, ktorým by boli sudy nižších stupňov viazané. Z týchto dôvodov dospel Najvyšší súd Slovenskej republiky k záveru, že dovolanie žalovaného nie je podľa § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. procesne prípustné.

Za tohto stavu bolo by dovolanie žalovaného prípustné len vtedy, ak by konanie, z ktorého pochádza napadnutá časť rozsudku odvolacieho súdu, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. Povinnosť skúmať, či konanie nie je zaťažené niektorou z nich, vyplýva pre dovolací súd z ustanovenia § 242 ods. 1 O.s.p. a to bez ohľadu na to, či dovolateľ takú vadu namieta. Dovolací súd sa preto neobmedzil len na skúmanie prípustnosti dovolania podľa § 238 O.s.p., ale sa zaoberal otázkou, či konanie nie je postihnuté niektorou z väd vymenovaných v § 237 O.s.p. Toto ustanovenie pripúšťa dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vtedy, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom, g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Existenciu takýchto väd konania dovolací súd nezistil.

Podľa žalovaného, ktorého v dovolacom konaní zastupuje advokát, došlo v konaní pred dovolacím súdom k vade v zmysle § 237 písm. a/ O.s.p., t.j. k vade, že sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov.

Právomocou súdu sa rozumie vymedzenie okruhu vecí, ktoré súdy prejednávajú a rozhodujú; je procesnou podmienkou konania, ktorej nedostatok nemožno odstrániť. Právomoc súdu upravuje § 7 a § 8 O.s.p. Prípustnosť dovolania z dôvodu nedostatku právomoci súdu (§ 237 písm. a/ O.s.p.) je daná, ak súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán. Nedostatok právomoci súdu sa považuje za neodstrániteľnú podmienku konania, ktorá má ten dôsledok, že súd nemôže vydať rozhodnutie vo veci samej, ale musí konanie zastaviť a vec prípadne postúpiť inému orgánu.

Žalovaný ale nedostatok právomoci súdu nevyvodzuje z toho, že by súd rozhodol vo veci, o ktorej mal rozhodnúť iný orgán, ale z tvrdenia, že sa právo žalobcov prekludovalo a tvrdí, že z tohto dôvodu „súd vo veci nemal rozhodovať, dôkazy posudzovať, ale bez ďalšieho (a-limine) vec zamietnuť“. Preklúzia práva ale v žiadnom prípade nemá za následok zánik právomoci súdov v občianskom súdnom konaní, ale zamietnutia žaloby uplatňujúcej prekludované právo.

K tejto námietke dovolací súd iba stručne poznamenáva, že predmetom preskúmaného konania bol nárok na náhradu za odňatý živý a mŕtvy inventár (po upresnení žalobného petitu žalobcami 1/ a 2/ podaním zo dňa 15. januára 2008). Rozhodovanie v tejto veci nepochybne patrí do právomoci súdu (§ 20 ods. 3 zákona č. 229/1991 Zb.).

Žalovaný v dovolaní uvádza aj to, že dovolanie podáva aj z dôvodu podľa § 237 písm. d/ O.s.p. pretože „v tej istej veci sa už právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie“. V ďalšom ale ničím nekonkretizuje, v čom má spočívať táto vada konania.

Prekážka rozsúdenej veci svojou podstatou patrí k procesným podmienkam a jej existencia (zistenie) v každom štádiu konania vedie bez ďalšieho k jeho zastaveniu. Táto prekážka nastáva predovšetkým vtedy, ak má byť v novom konaní prejednaná tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného, resp. či ten, kto v skoršom konaní vystupoval ako žalovaný, má alebo nemá v novom konaní procesné postavenie žalovaného). Ten istý predmet konania je

daný vtedy, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t.j. ak vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb aj v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov konania (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne (a tiež inak).

Prekážka prv začatého konania, ustanovená v § 83 O.s.p., bráni tomu, aby na súde (súdoch) v Slovenskej republike prebiehali dve konania, prípadne viac konaní v tej istej veci. Totožnosť vecí je daná pri zhode predmetu konania, skutkových okolností, z ktorých sa uplatnené právo vyvodzuje, a identitou účastníkov konania. O prekážku začatého konania nejde, ak chýba čo len jeden z vyššie uvedených znakov totožnosti vecí.

Ak azda žalovaný vyššie uvedené prekážky konania vidí v tom, že „po prieskumnom pojednávaní konanom dňa 24. novembra 1999 konkurzná veriteľka - navrhovateľka S. J., Z., podala incidenčnú žalobu na Krajský súd v Bratislave, vedenú pod sp.zn. 66 Cbi 108/00, proti úpadcovi vo veci určenia pravosti prihlásenej pohľadávky (reštitúcia, nájomné ...), vo výške 1 107 553,60 Sk a trov konania“, tak treba uviesť, že uplatnenie pohľadávky v konkurze proti dlžníkovi v úpadku nie je konaním v tej istej veci, o ktorej sa konalo v predmetnom občianskoprávnom sporovom konaní.

Žalovaný, tiež bez bližšej konkretizácie, namieta tiež, že mu postupom súdu bola odňatá možnosť konať pred súdom podľa ustanovenia § 237 písm. f/ O.s.p.

Pod odňatím možnosti pred súdom konať v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť taký vadný procesný postup súdu, ktorým sa účastníkovi znemožní realizácia jeho procesných práv priznaných mu v občianskom súdnom konaní za účelom obhájenia a ochrany jeho práv a právom chránených záujmov. V zmysle § 18 O.s.p. majú účastníci v občianskom súdnom konaní rovnaké postavenie a súd je povinný zabezpečiť im rovnaké možnosti na uplatnenie ich práv (napr. právo vykonávať procesné úkony vo formách stanovených zákonom - § 41 O.s.p., nazeráť do spisu a robiť si z neho výpisy - § 44 O.s.p., vyjadriť sa k návrhom na dôkazy a k všetkým dôkazom, ktoré sa vykonali - § 123 O.s.p., byť predvolaní na súdne

pojednávane - § 115 O.s.p., na to, aby im bol rozsudok doručený do vlastných rúk - § 158 ods. 2 O.s.p.). Porušenie procesných ustanovení, majúcich za následok odňatie možnosti konať pred súdom, dovolací súd nezistil.

Vadu konania v zmysle § 237 O.s.p. neboli spôsobilé založiť ani právne závery, na ktorých založili súdy svoje rozhodnutia. Právne posúdenie veci súdom je realizáciou jeho rozhodovacej činnosti a nemôže zakladať dôvod prípustnosti dovolania podľa § 237 O.s.p., pretože právnym posudzovaním súd nemôže založiť žiadnu procesnú vadu, ktorá je uvedená v tomto ustanovení. Právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery. Nesprávne právne posúdenie veci je síce relevantný dovolací dôvod, samo osebe ale prípustnosť dovolania nezakladá (nemá základ vo vade konania v zmysle § 237 O.s.p. a nespôsobuje zmätočnosť rozhodnutia). I keby teda tvrdenia dovolateľa boli opodstatnené (dovolací súd ich z uvedeného aspektu neposudzoval), dovolateľom vytýkaná skutočnosť by mala za následok vecnú nesprávnosť napadnutého rozsudku, nezakladala by ale prípustnosť dovolania v zmysle ustanovenia § 237 O.s.p. V dôsledku toho by posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery, prichádzalo do úvahy až vtedy, keby dovolanie bolo procesne prípustné (o taký prípad ale v prejednávanej veci nešlo).

Keďže ustanovenia § 237, § 238 ods. 1 – 3 O.s.p. dovolanie žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 2. decembra 2008 sp.zn. 6 Co 199/2008 nepripúšťajú, bolo potrebné tento opravný prostriedok odmietnuť podľa § 218 ods. 1 písm. c/ O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p. Vzhľadom na to Najvyšší súd Slovenskej republiky, riadiac sa právnou úpravou dovolacieho konania, nemohol sa zaoberať napadnutým rozhodnutím odvolacieho súdu z hľadiska jeho vecnej správnosti.

V dovolacom konaní úspešným žalobcom vzniklo právo na náhradu trov konania proti žalovanému, ktorý úspech nemal (§ 243b ods. 5 O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. a § 142 ods. 1 O.s.p.). Úspešní účastníci v dovolacom konaní podali návrh na uloženie povinnosti

nahradiť im trovy tohto konania v sume 53,49 eur za jeden úkon právnej služby. Dovolací súd im priznal náhradu, ktorá spočíva v odmene advokáta za jednu právnu službu, ktorú poskytol žalobcom vypracovaním vyjadrenia z 20. marca 2009 k dovolaniu žalovaného (§ 14 ods. 1 písm. c/ vyhlášky č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb), iba v uplatnenej výške, pretože o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh (§ 243b ods. 4 O.s.p. v spojení s § 151 ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 13. októbra 2009

JUDr. Ladislav G ó r á s z , v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia : Nina Dúbravčíková